

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1655/2000 σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE)»

(COM(2003) 667 τελικό — 2003/0260 (COD))

(2004/C 80/16)

Στις 19 Νοεμβρίου 2003 και σύμφωνα με το άρθρο 175 παράγραφος 1 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για το ανωτέρω θέμα.

Στις 28 Οκτωβρίου 2003, το Προεδρείο ανέθεσε τις προπαρασκευαστικές εργασίες στο ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον».

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της γνωμοδότησης, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 404η σύνοδο ολομέλειας της που πραγματοποιήθηκε στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 2003 (συνεδρίαση της 10ης Δεκεμβρίου) όρισε τον κ. Lutz Rißbe, γενικό εισηγητή και υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 82 ψήφους υπέρ και 1 αποχή.

1. Εισαγωγή

1.1. Το Μάιο του 1992 εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1973/92 του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία ενός χρηματοδοτικού μέσου για το περιβάλλον (LIFE). Στόχος ήταν να συμβάλει στην εφαρμογή και την ανάπτυξη της κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής και της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

1.2. Το LIFE I διήρκεσε από το 1992 έως το 1995 και διέθετε προϋπολογισμό 400 εκατομμυρίων ευρώ (100 εκατ. ευρώ ετησίως). Λόγω της επιτυχίας του, παρατάθηκε με τον κανονισμό ΕΚ 1404/96 (LIFE II) η οποία διήρκεσε από το 1996 έως το 1999 με προϋπολογισμό 450 εκατ. ευρώ (112,5 εκατ. ευρώ ετησίως). Επί του παρόντος, είναι σε ισχύ η τρίτη φάση (LIFE III) της οποίας η διάρκεια ορίζεται με τον κανονισμό ΕΚ 1655/2000 από το 2000 έως 2004. Για την παρούσα φάση, ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε 640 εκατ. ευρώ (128 εκατ. ευρώ ετησίως).

1.3. Δεδομένου ότι ο σχετικός κανονισμός υιοθετήθηκε τον Μάιο 2000, το LIFE III δρομολογήθηκε με ένα εξαμηνιο καθυστέρηση. Δυστυχώς, αυτή η απώλεια χρόνου οδήγησε μεταξύ άλλων στο να μπορούν να εκτιμηθούν από την Ενδιάμεση αξιολόγηση⁽¹⁾ μόνο μερικώς τις δράσεις του LIFE III.

1.4. Με την πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού ΕΚ 1655/2000, η Επιτροπή προτείνει τα εξής:

- να παραταθεί το LIFE III έως την 31.12.2006 και να χορηγηθεί για τα έτη 2005 και 2006 το συνολικό ποσό των 317,2 εκατ. ευρώ (158,6 εκατ. ευρώ ετησίως),

- να ευθυγραμμισθεί πλήρως ο κανονισμός με τις διατάξεις του νέου δημοσιονομικού κανονισμού,

- θα αναθεωρηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές που καθορίζουν τους τομείς προτεραιότητας για το Life-Περιβάλλον, προκειμένου να προσαρμοστούν καλύτερα στις προτεραιότητες του 6ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον,

- να υπογραμμισθεί σαφέστερα η συμπληρωματικότητα με τα ερευνητικά προγράμματα, τα διαρθρωτικά ταμεία και τα προγράμματα για την ανάπτυξη της υπαίθρου,

- να ανέλθει από το 5 % στο 6 %, το ποσοστό του προϋπολογισμού που αφιερώνεται χορηγείται σήμερα στα συνοδευτικά μέτρα.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΕΟΚΕ, στη γνωμοδότησή της για το LIFE III⁽²⁾ είχε υπογραμμίσει τη σημασία του εν λόγω μέσου για την κοινοτική πολιτική περιβάλλοντος. Τόσο η Ενδιάμεση έκθεση όσο και η Ειδική έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου⁽³⁾ ενισχύουν τη θέση της ΕΟΚΕ.

2.2. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι ένα τμήμα του ελλείμματος στη διαχείριση των κοινοτικών πόρων που επικρίνει το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν αφορά το LIFE αυτό καθαυτό αλλά τους γενικότερους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς της ΕΕ. Για όσο διάστημα η ΓΔ Περιβάλλον δεν γνωρίζει ποια συγκεκριμένα σχέδια σε επίπεδο κρατών μελών συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ π.χ. στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων, δεν μπορεί να αποκλεισθεί εντελώς μια εν μέρει διπλή χρηματοδότηση.

(1) COM(2003) 668 της 11.11.2003. Η Επιτροπή δεν ζήτησε από την ΕΟΚΕ να καταρτίσει γνωμοδότηση σχετικά με την εν λόγω έκθεση. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εξέτασε εις βάθος την Ενδιάμεση αξιολόγηση και συνεκτίμησε τα σχετικά πορίσματα στις προτάσεις της.

(2) ΕΕ C 209 της 22.7.1999, σ. 14-19.

(3) Ειδική έκθεση 11/2003 σχετικά με το χρηματοδοτικό μέσο για το περιβάλλον (LIFE).

2.3. Η ΕΕ έχει να αντιμετωπίσει στο μέλλον σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της πολιτικής περιβάλλοντος:

- η βιώσιμη ανάπτυξη αποκτά ολοένα μεγαλύτερη σημασία και σε συνάρτηση με τη διαδικασία της Λισαβόνας,
- η ένταξη δέκα νέων μελών θα σημάνει νέες υποχρεώσεις τόσο για τα νέα όσο και τα παλαιά κράτη μέλη,
- η συμμόρφωση με τις διεθνείς υποχρεώσεις (μεταξύ άλλων το Πρωτόκολλο του Κυότο) καθιστούν απαραίτητες τις καινοτόμες εξελίξεις, τομέας όπου το LIFE — συχνά σε συνάρτηση με τις επιχειρήσεις και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών — μπορεί να συμβάλλει σημαντικά.

2.4. Προκειμένου να ανταποκριθεί σε αυτές τις προκλήσεις, είναι σημαντικό να διαθέτει η ΕΕ τη δυνατότητα να αναπτύσσει και να εφαρμόζει τις ενέργειές της στον τομέα του περιβάλλοντος, αδιάκοπτα και με τους δικούς της πόρους, ακόμη και αν πρόκειται για ένα σχετικά περιορισμένο χρηματοδοτικό μέσο περιβαλλοντικής πολιτικής.

2.5. Για το λόγο αυτό, πρέπει να καταβληθεί κάθε προσπάθεια προκειμένου να αποφευχθούν καθυστερήσεις για την συνέχιση του LIFE μετά την εκπνοή της χρονικής περιόδου (τέλη 2004). Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι καθυστερήσεις που σημειώθηκαν το 2000 δεν πρέπει να επαναληφθούν.

2.6. Οι προσεχείς εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθώς και η ανανέωση της Επιτροπής στα τέλη του 2004 ενδέχεται να οδηγήσουν το 2004 σε καθυστερήσεις στην επεξεργασία του LIFE IV. Παράλληλα, υφίστανται πολύ λίγες εμπειρίες με το LIFE III που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για μια στοχοθετημένη αναθεώρηση του προγράμματος. Δεδομένου ότι μετά το 2006 αρχίζει μια νέα χρηματοδοτική περίοδος για την ΕΕ, η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμο να υποστηριχθεί η πρόταση της Επιτροπής για την παράταση της διάρκειας ισχύος του LIFE III έως την 31.12.2006. Έτσι διασφαλίζεται η συνέχεια και το έτος 2005 μπορεί να χρησιμεύσει για την ανάπτυξη μιας αναθεωρημένης σύλληψης για το LIFE IV.

2.7. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από το LIFE είναι εξαιρετικά ποικίλες και αυξάνονται συνεχώς.

Τούτο καθιστά σαφές ότι η κοινοτική περιβαλλοντική πολιτική παρουσιάζει ελλείψεις σε πολλούς τομείς που μπορούν να καλυφθούν μέσω του LIFE. Η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την συγκέντρωση των υποχρεώσεων λόγω της περιορισμένης χρηματοδότησης του LIFE.

2.8. Στην μελλοντική αναθεώρηση του περιεχομένου του LIFE, θα πρέπει να εξετασθεί και η διάρκεια των μελλοντικών φάσεων. Η διάρκεια των LIFE I και II υπερέβη την τετραετία και του LIFE III — με καθυστερημένη έναρξη — υπερβαίνει την πενταετία. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει να εξετασθεί ο παραλληλισμός με την διάρκεια των προγραμμάτων δράσης για το περιβάλλον τα οποία επιδιώκουν την στήριξη της οικολογικής συμβολής στην βιώσιμη ανάπτυξη.

2.9. Η ΕΟΚΕ είναι έτοιμη να μοιραστεί με την Επιτροπή τις θέσεις της για την μελλοντική διαμόρφωση του LIFE. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι εντατικές διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών για την επεξεργασία του LIFE IV θα αποδειχθούν πολύ χρήσιμες, με αποτέλεσμα να καταστεί το σημαντικό και χρήσιμο αυτό πρόγραμμα ακόμη πιο αποτελεσματικό.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της και την υποστήριξη της για την πρόταση κανονισμού. Μια πρόσθετη καθυστέρηση ή ακόμη η εγκατάλειψη του LIFE θα έδινε ένα εντελώς καταστροφικό μήνυμα για την περιβαλλοντική πολιτική.

3.2. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή της για την αύξηση του προϋπολογισμού για συνοδευτικά μέτρα από το 5 % στο 6 %. Μέχρι σήμερα, το LIFE είχε τα αδύνατα σημεία του και τούτα βρίσκονται και στον τομέα της δημοσιοποίησης των επιτευχίων του προγράμματος. Συνεπώς, η προτεινόμενη αύξηση μπορεί να θεωρηθεί ως θετικό σήμα.

3.3. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, ο προϋπολογισμός των 317,2 εκατ. ευρώ είναι σχετικά περιορισμένος εάν ληφθούν υπόψη οι πολλές νέες υποχρεώσεις του LIFE λόγω της διεύρυνσης. Οι αρμόδιες για τον προϋπολογισμό αρχές της ΕΕ οφείλουν να δώσουν σύντομα σαφείς ενδείξεις όσον αφορά το εύρος της χρηματοδότησης για το LIFE IV.

Βρυξέλλες, 10 Δεκεμβρίου 2003.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής

Roger BRIESCH